

De Zingende Hollander

Onlangs kwam er een biografie uit van de Spanjestrijder Bart van der Schelling. Het boek, geschreven door Yvonne Scholten, is een uitgave van uitgeverij Ad. Donker uit Rotterdam.

Bart van der Schelling werd in 1892 geboren in een groot, arm gezin. Van de vermoedelijk zeventien kinderen bleven er negen in leven. Bart werkte na de Lagere School als leerling in de Leerdamse glasindustrie en later in het abattoir in de Rotterdamse Boezemstraat waar de familie naar toe was verhuisd. In 1926 emigreerde hij naar de Verenigde Staten, met achterlating van zijn vrouw en twee jonge kinderen. Hij vond er werk als professioneel zanger, trad op in musicals op Broadway en na de crisis van 1929 vond hij werk via het Federal Arts Project, een van de initiatieven onder Roosevelt's New Deal. In die politiek geëngageerde omgeving rijpt zijn besluit om in 1937 naar Spanje te gaan. Hij maakt in februari 1937 de oversteek met een groep Amerikaanse jongens die zich voordeden als studenten. In maart of april '37 maakt hij de clandestiene oversteek te voet over de Pyreneeën en via Figueras en Barcelona komt hij in Albacete, het hoofdkwartier van de Internationale Brigades, waar hij zijn eerste training krijgt in het dorpje Madrigueras. Hij wordt ingedeeld bij de Amerikaanse Abraham Lincoln Brigade en ingezet bij de beruchte slag om Brunete, in juli 1937, in de bloedhitte. Van der Schelling raakt er ernstig gewond, hij heeft verscheidene schotwonden in zijn benen. Hij komt terecht in een revalidatiecentrum in Valdeganga, niet ver van Albacete. Hij is te zwaar gewond voor het front en biedt zijn diensten aan als tolk maar een paar maanden later is het in de buurt van Teruel weer raak. Bij een bombardement wordt de vrachtwagen waar hij in zit geraakt en komt hij pas dagen later weer bij in het ziekenhuis van Benicassim, honderden kilometers naar het noorden. Hij heeft een zware

beschadiging aan zijn nek en wordt in de zomer van 1938 geëvacueerd naar Parijs. Van daar gaat hij als verstekeling terug naar de Verenigde Staten. In de oorlogsjaren is hij actief met de groep 'Verboten'; ze brengen antifascistische liederen en liederen van en over de Spaanse Burgeroorlog. Hij treedt op met mensen als

Vlnr. Bart van der Schelling, Paul Robeson, Moe Fishman en Art Landis, Tamiment Library, NYU, ALBA Photo 66, box 1, folder 3.

Woody Guthrie en Pete Seeger. In 1944 verhuist hij van het te koude New York naar het warme Los Angeles op aanraden van dr. Edward Barsky, in Spanje arts voor de Internationale Brigaden en terug in de VS de vertrouwensarts van veel Spanje veteranen. Van der Schelling draagt nog jarenlang een zware brace om zijn nek door de in Spanje opgelopen verwonding. Eind jaren '40 blijken hij en zijn Amerikaanse echtgenote in de gaten te worden gehouden door de FBI, zoals zoveel Spanje veteranen die in FBI dossiers worden omschreven als 'premature antifascists'; ze nemen de wijk naar Mexico. Van der Schelling begint er een carrière als naïef schilder die succesvol verloopt. In 1964 komt hij voor het eerst terug in Nederland voor een tentoonstelling in Schiedam. De laatste jaren van zijn leven slijt hij opnieuw in Los Angeles waar hij op 78-jarige leeftijd overlijdt.

En voor wie zijn stem wil horen: [De zingende Hollander](#)